

BELAS ARTES

Javier Vilariño Pintos

As Facultades de Belas Artes son aquelas nas que se transformaron as antigas Escolas Superiores de Belas Artes, que duraron cos seus plans de estudos (unificados en todo o estado) ata o curso 1977-78.

Aquelas Escolas Superiores organizaban os seus estudos da seguinte maneira: curso preparatorio común, tres cursos de especialidade (pintura ou escultura, ás que se podían engadir outros estudos como gravado, pintura mural ou restauración) e, para concluír, un quinto curso común, chamado curso de profesorado. O título oficial expedido por estes centros era o de Profesor de Debuxo.

Hoxe nas Facultades de Belas Artes perdeuse esta dicotomía de pintura ou escultura. Os estudos son, en moitos aspectos, completamente diferentes. Algunhas materias quedaron fóra dos currículos, e incorporáronse outras que están en plena vixencia hoxe

en día, como por exemplo as referidas á imaxe.

Os estudos de Belas Artes teñen como obxectivo fundamental a educación estética e a formación técnica-científica do individuo no campo profesional da arte, da estética aplicada ou da docencia gráfica-plástica; e tamén aspira á expansión do patrimonio artístico e cultural.

En Galicia hai soamente unha Facultade de Belas Artes, que pertence á Universidade de Vigo e está ubicada no campus de Pontevedra. Os estudos desta facultade están organizados do seguinte modo:

Tres cursos comúns, nos que tódalas materias son obrigatorias e xiran en torno dun eixo ou tronco (que se repite nos tres), constituído por pintura, escultura e debuxo. As outras materias diferenciadas deste eixo son: Historia da Arte, Sistemas de representación,

Psicoloxía das Artes Visuais, Morfoloxía, Gravado e Estampación, Técnicas auxiliares e Pedagogía da Plástica.

E dous cursos de especialización, nos que existen de momento as especialidades seguintes:

- Especialidade de Deseño e Audiovisuais.
- Especialidade de Escultura.
- Especialidade de Pintura.

Cada unha destas especialidades ten tres materias obrigatorias (tanto en primeiro coma en segundo): Análise, Proxecto e Método. Ademais, en cada curso hai tres materias de libre elección entre as cinco que se ofertan. Estas disciplinas optativas son, no primeiro curso, as seguintes: Gravado e Estampación II, Fotografía, Crítica, Arte ambiental e Debuxo, e Análise espacio-temporal; e, no segundo curso: Gravado e Estampación III, Vídeo, Estética e Didáctica, Arte e Ordenador, e Arte e Espacio arquitectónico.

Algunhas Facultades, e entre elas a de Belas Artes, teñen unha proba adicional e específica para poder acceder ós seus estudos, que se realizará despois de supera-las Probas de Aptitude para o Acceso á Universidade.

No parágrafo 3 do artigo 5º da Lei Orgánica de Reforma Universitaria (do 25 de agosto de 1983) especificase que as

Universidades (excepcionalmente e por causa das aptitudes indispensables que hai que ter para a aprendizaxe das disciplinas propias de Belas Artes) poderán esixir que quen solicite entrar nas devanditas facultades realice probas que avalíen as súas aptitudes para as artes plásticas, que en ningún caso serán probas de coñecemento.

Neste suposto, considerárase como criterio de valoración a cualificación resultante de calcula-la nota media das obtidas nas Probas de Aptitude para o Acceso á Universidade e na devandita avaliación das aptitudes persoais para as artes plásticas.

Como exemplo, describirémo-lo exame de ingreso na Facultade de Belas Artes de Pontevedra para o curso 1993-94. Este constaba de dúas probas. A primeira delas consistía nun exercicio de representación sobre un modelo. Os aspirantes tiñan que realizar varios esbozos (en branco e negro ou en cor, nun papel de tamaño DIN A-3) dun carro no que se meteran papeis e plásticos. A duración da sesión era de catro horas. Despois, retirado o modelo e traballando unicamente sobre os esbozos feitos, tiñan que realizar un debuxo, a escala 100 x 80, do devandito modelo durante outras catro horas. O obxectivo desta primeira proba era detectar nos examinandos, principalmente, a capacidade de percepción visual, a retentiva e a capacidade de traduci-los modelos a formas plásticas bidimensionais.

A segunda proba consistía en facer unha maqueta do modelo, atendendo sobre todo ás formas dos volumes que o determinaban. O obxectivo, nesta proba, era detectar no examinando os dotes de observación da realidade e as traducións plásticas na tridimensión.

Estas probas ante o tribunal complementábanse coa presentación dunha carpeta con traballos persoais de libre creación.

O número de prazas para o acceso a esta Facultade era de 120, e segue a selo actualmente.

O titulado en Belas Artes pode orienta-la súa actividade profesional cara ós seguintes campos: O exercicio asalariado ou por conta allea, o exercicio dentro dos Corpos da Administración do Estado e o exercicio liberal da profesión.

Dentro do exercicio liberal, a actividade pódese exercer en diversos ámbitos, como a ilustración, a publicidade, a crítica da arte, o exercicio profesional propiamente artístico ou de creación (pintura, escultura, gravado, etc.).

Todo o dito para o exercicio liberal serve para o exercicio asalariado, xa que o licenciado en Belas Artes non oferta directamente o seu traballo a un cliente, senón que o fai a unha empresa que o contrata a soldo, como ocorre

tantas veces coas editoriais, axencias de publicidade, galerías de arte e estudos doutro tipo.

Hai que ter en conta que non é indispensable, de ningunha maneira, posuí-lo título de Belas Artes para desempeña-los traballos que ata agora citamos.

Outro campo moi amplo é o dos Corpos da Administración do Estado; en concreto, o do Ensino, sobre todo no que nel se relaciona coa área da plástica e das mesmas Belas Artes.

Non se pode adiantar aquí ningún tipo de estatística en relación coa diversidade de colocacións dos licenciados en Belas Artes pola Facultade de Pontevedra, xa que os compoñentes da primeira promoción aínda rematarán os seus estudos no actual curso académico, pois esta facultade, que é a máis recente de España nesta titulación, inaugurouse no curso 1990-91.

Os Corpos da Administración ós que poden accede-los licenciados en Belas Artes mediante oposición son, entre outros, os seguintes: profesorado de Escolas Universitarias, profesorado de Universidade, profesorado de Institutos de Bacharelato ou de Formación Profesional, e profesorado de Escolas de Artes Aplicadas.